

Árhuskonventionimut Namminersorlutik Oqartussat ilanngutissappata allaffissornikkut aningaasatigullu kingunissaasa qulaajarneqarnissaannik Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UKA2020-mi Inatsisartunut saqqummiunneqartussamik suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasorta q Stine Egede, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Naalakkersuisut Siulittaasuat)

Siullermeenera

Naalakkersuisut sinnerlugit Stine Egede, Inuit Ataqatigiit, aalajangiiffigisassatut siunnersuuteqarnera pillugu qutsavigaara.

Inuiaqatigiisugut ilutsinni innuttaasut akuutinneqarnerinut, ilisimasanik avitseqatigiinnissamut maalaaruteqarsinnaanissamullu maleruagassanik pitsaasunik peqarnissatta pingaaruteqarneranut Naalakkersuisut isumaqataapput. Tamanna minnerunngitsumik suliassa qarfinnut, avatangiisitsinnut isumalluutitsinnullu attuumassuteqartunut atuuppoq. Tamannali Kalaallit Nunaata Árhusimi isumaqatigiisummut ilaalernissaata naapertuunneranik isumaqartariaqanngilaq.

Árhusimi isumaqatigiisummi qanoq iliorluni innuttaasut avatangiisit pillugit paasisutissanik pissarsisinnaanissaannik, aalajangiiniarnermi suliani inuit tamat akuutinneqarnissaannik aammalu maalaaruteqartarfinnik attuumassuteqanngitsunik atuisinnaanissaannik eqqartuussivitsigullu misiliisarnissamut nunap iluani oqartussaasut qulakkeerisarnissaannut nunani tamalaani malitassat aalajangersarneqarput. Tamanna allaffissornikkut suliassaavoq annertoq, pimoorussinissamik piumasqaateqarfiusoq, naalagaaffiit qitiusumik allaffeqarfinnik angisuunik peqaraluartulluunniit naammassissallugu ajornakusoortissinnaasaat.

Naalakkersuisut 2014-imi Árhusimi isumaqatigiisummut inatsisitigut akissuteqaammik suliaqartitsipput. Nalunaarusiami isumaqatigiisutit sumut tunngasortai Kalaallit Nunaanni malinneqareernersut, aammalu immikkoortut amigaatigineqartut suut sulissutigineqarsinnaanersut ersarissorujussuarmik allaaserineqarput. Árhusimi isumaqatigiisummi siunertat pingarnerit inatsimmut atuuttumut ilaatinneqareersut paasillugu iluarisimaarnarpoq. Malinnaalluarpugut – minnerunngitsumik avatangiisinut inatsiserput aqutigalugu.

Isumaqatigiisummi immikkoortunik arlalinnik inatsisitsinnut allaffissornitsinnullu ilanngussiartuaassasugut Naalakkersuisut isumaqarput. Tassani immikkoortut pineqartut tassaassapput kalaallinut tamanut naleqarnerpaat. Inatsisitigut akissuteqaat allattuiffiuvoq naleqarluartoq, iluarsiinissamut isumassarsiorfittut aalajangersimasunillu siunnersuuteqarnissamut atorneqarsinnaasoq.

Suliassa qarfik ingerlaavartumik eqqumaffigaarput. Taamaattumik assersuutigalugu aatsitassarsiornermut inatsisitsinni tusarniaanernik ingerlatsisarnerni marluusuni innuttaasut

akuutinneqarnissaat ilaatinneqarpoq, Naalakkersuisullu suliassa qarfimmu malittarisassiaani itisiliiffigineqarluni. Tamatumunnga atatillugu aamma puigussanngilarput, Kalaallit Nunaanni ingerlatsinermut tamanik akuutitsinissaq pillugu inatsimmik tamanut atuuttumik peqaratta. Tassani innuttaasut paasissutissanik, pisortat pigisaannik tamanik, aammattaarlu avatangiisinut paasissutissanik takunninnissamut innuttaasut annertuunik pisinnaatitaaffeqarput. Taamaattumik kikkulluunniit allagaatinik takunnissinnaatitaanerat tunngaviummik pisinnaatitaaffioreerpoq. Taamaalilluni pisortat ingerlatsinerisa ersarinnissaat qulakkeerneqarpoq.

Århusimi isumaqatigiissummut tamakkiisumik ilaasoqalissappat, tamanna suliniutinik nutaanik arlalinnik pisariaqartitsiviusussaavoq. Assersuutigalugu avatangiisinut paasissutissanut nalunaarsuivinnik arlalinnik pilersitsinissarput, oqartussaasut amerlanerujussuarnik nalunaarusiortarnissaat kiisalu maalaaruteqartarfinnik amerlanerusunik peqarnissarput pisariaqartussaavoq. Tassani piumasaqaatit arlalissuarnut atuuttuunissaat eqqumaffigineqassaaq, taakkunungalu aallaaniarneq aalisarnerlu, kulturikkut kingornussat, aatsitassarsiorneq attaveqaatillu ilaapput. Tamatuma saniatigut piumasaqaatit sullissivinnit, ullumikkut Namminersorlutik Oqartussanut ilaasutut paasisartakkatsinnit amerlanerujussuarnut atuuttussaassapput. Taakku soorunami suliniutaassapput pitsaasut, kisiannili Namminersorlutik Oqartussat isumaat malillugu annertuallaassapput, maannarpiarlu isumalluutit suliassa qarfinnut allanut pitsaanerusumik atorsinnaavagut.

Århusimi isumaqatigiissummi tunngavissanik malinnereernerput, taakkuninngalu kalaallit pissusaannut naleqqussaasimanerput pingaernerpaavoq.

Ullumikkut oqallinnermi misissueqqissaarnernik nutaanik, Århusimi isumaqatigiissutip atuutlernissaata qanoq akeqarnissaanut tunnganerusunik paasiniaanermut atugassatsinnik suliqaarnissaq qanoq akeqassanersoq ataatsimoorluta naliliiffigissavarput. Taakku pisariaqarnersut apeqqutaavoq. Annertuumik misissueqqissaarnerup sularineqarnerani isumaqatigiissummik atuutsitsilernissamut immikkoortunillu tamanik malinninnissamut isumalluutit annertuut pisariaqartinneqartussaasut ersarereersoq Naalakkersuisut isumaqarput. Tamatuma peqatigisaanik inatsisitigut akissuteqaat atorlugu pisariitsumik isumaqatigiissutip ilaanit arlallit, kalaallinut tunngatillugu isumaqartut ilanngukkiartuaarnissaannut sakkussaqareerpugut.

Naalakkersuisunit maluginiarneqarpoq, siunnersuut aningaasartuutaanerusussanik, 2020-mut Aningaasanut Inatsisissatut Siunnersuummut ilaatinneqanngitsunik aningaasartuuteqarnermik kinguneqartussaasoq. Aalajangiiffigisassatut siunnersuut maannatut iluseqarluni akuerineqassappat, aalajangiiffigisassatut siunnersuut aningaasalersorneqarnissaata 2020-mut Aningaasanut Inatsisissatut Siunnersuut pillugu isumaqatiginninniarnernut ilaatinneqarnissaa Naalakkersuisut suliniutigissavaat.

Aningaasaatigut killeqartut suliassa qarfimmu tassunga misissueqqissaqqinnermut atornagit allanut atussagigut Naalakkersuisuniit inassutigineqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu siunnersuut itigartinneqassasoq Naalakkersuisuniit inassutigaarput.